

Complexnummer: 510721

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Raambuurt

Aantal complexonderdelen

5

Monumentnummers van complexonderdelen

510722, 510723, 510724, 510725, 510726

Woonplaats

Deventer

Gemeente

Deventer

Provincie

Overijssel

Locatie van het hoofdobject

Maalderijstraat 2, 7411 CK te Deventer

Complexomschrijving

Inleiding

Na 1870 bereikte de eerste grote industrialisatiegolf Nederland. Dicht tegen de binnensteden ontstonden de eerste industriegebieden. De Deventer Raambuurt is daarvan een karakteristiek voorbeeld en bovendien in belangrijke mate behouden gebleven, vooral ter plaatse van de Bergpoortstraat en de Raamstraat.

Het complex maakt bovendien onderdeel uit van Deventer-binnen-de-vesting omdat de Raambuurt op de voormalige vestingwerken is gebouwd. Het 19de eeuwse industriële karakter van de Raambuurt maakt het een van Nederlands meest illustratieve ensembles. Bedrijfsbenamingen als stoomgrutterij en stoomolieslagerij herinneren aan de opmars van de steenkool als hoofdenergiebron.

Het complex heeft de typologie van een fabrieksstraat, een typisch fenomeen van rond de eeuwwisseling. Met het vaststellen van de woningwet (1901) ontstond nieuwe aandacht voor ruimtelijke ontwikkelingen; daarvóór konden fabrieken, pakhuizen en arbeiderswoningen op ongereguleerde wijze samengroeien tot fabrieksstraten.

Het industriegebied is niet meer als zodanig in gebruik, maar structuur en bebouwing zijn nog volledig intact, zij het (in de jaren 1990) hier en daar in matige conditie. Op het terrein zijn zowel verschillende typen fabrieksgebouwen als arbeiderswoningen aan te treffen, alle gelegen aan de fabrieksstraat.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het beeld van de Raambuurt wordt vanuit de stad vooral gedomineerd door het waterfront van Ten Hove's graan- en oliefabriek, compleet met schoorsteen aan de Bergpoortstraat.

De firma Ten Hove komt voort uit het oliebedrijf van de familie Holterman, die nog gebruik maakte van een windmolen. In 1881 vestigde Ten Hove zich aan de Bergpoortstraat als gecombineerde stoomoliefabriek en zeepziederij waar onder andere raap- en lijnolie, raap- en lijnkoeken en lijnmeel werden vervaardigd. Met deze fabriek werd een aanzienlijke schaalvergroting in de branche geïntroduceerd. Vanwege de zeer grote produktie werd de oliefabriek uitgerust met een zaadpakhuis voor de opslag van grondstoffen.

Het FABRIEKSGEBOUW (mon.nr. 510723) is gebouwd in 1881 naar ontwerp van de molenbouwer F. ten Zijthof en Zn. Achter het hoofdgebouw, waarin een stoomslagerij gehuisvest was, bevindt zich het zaadpakhuis. Aan weerszijden is de fabriek uitgebreid met een kuiperij (1887), een kantoor (1905) en een oliemagazijn (1915).

In 1906 werden de van 1890 daterende gebouwen van de stoomgrutterij, lijnkoekenbrekerij en lijnmeelfabriek Wijers aan het complex toegevoegd. Het SILOGEBOUW (mon.nr. 510724) is in 1899 gebouwd, eveneens als onderdeel van Wijers, naar ontwerp van bureau Beltman. Ook het in 1881 door Wijers gestichte pakhuis voor "700 last" graan is overgenomen door Ten Hove.

De wand van de Bergpoortstraat, gelegen tegenover de fabrieksgebouwen, wordt gevormd door een complex ARBEIDERSWONINGEN (mon.nrs. 510725 en 510726). Het complex heeft een eigen, eenvoudige stedenbouwkundige structuur met een korte binnenstraat. De huizen zijn in 1883 gebouwd door de Commissie tot opbouw en verbetering van arbeiderswoningen. Ten westen van de arbeiderswoningen bevindt zich het PAKHUIS (mon.nr.510722) dat heeft gefunctioneerd als pakhuis voor gietmallen van de ijzergieterij Nering Bögel. De arbeiderswoningen staan tegen de blinde noordgevel van het pakhuis.

Voor het welslagen van de industriële activiteiten waren goede aan- en afvoermogelijkheden essentieel. De fabriek van Ten Hove had dan ook een eigen spoor aansluiting, waarvan resten nog te vinden zijn in de Bergpoortstraat.

Waardering Fabrieksstraat met bedrijfsgebouwen van o.a. Ten Hove en arbeiderswoningen van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang:

- als karakteristiek voorbeeld van de snel opkomende industrialisatie en schaalvergroting in de branche aan het eind van de 19de eeuw
- vanwege de stedenbouwkundige typologie van fabrieksstraat waarin de bebouwing is opgenomen
- als morfologisch onderdeel van Deventer binnen de vesting
- vanwege de beeldbepalende ligging van de fabrieksgebouwen
- vanwege functionele en ruimtelijke relatie van de gebouwen aan de fabrieksstraat

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 510722

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 maart 1999
Kadaster deel/nr	82761/191

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Deventer	Deventer	Overijssel

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Maalderijstraat	2			7411 CK	Deventer		
Maalderijstraat	4			7411 CK	Deventer		
Maalderijstraat	6			7411 CK	Deventer		
Maalderijstraat	8			7411 CK	Deventer		
Maalderijstraat	10			7411 CK	Deventer		
Maalderijstraat	12			7411 CK	Deventer		
Maalderijstraat	14			7411 CK	Deventer		
Maalderijstraat	16			7411 CK	Deventer		
Maalderijstraat	18			7411 CK	Deventer		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Deventer	E	12673	A8	
Deventer	E	12673	A3	
Deventer	E	12673	A7	
Deventer	E	12673	A10	
Deventer	E	12673	A11	
Deventer	E	12673	A6	
Deventer	E	12673	A9	
Deventer	E	12673	A4	
Deventer	E	12673	A5	

Omschrijving**

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

PAKHUIS, later gebruikt als fabriek, opgetrokken in baksteen vanaf een gerende, bijna driehoekige plattegrond over vier bouwlagen onder een afgeknot zadeldak.

Het gebouw heeft op alle vensterassen op alle bouwlagen en in de geveltoppen getoogde zesruits vensters onder strekken. Op de verdiepingscheidingen schotelankers.

De straatgevel (Z) telt vijf vensterassen. De oostelijke zijgevel heeft ramen op de derde en vierde verdieping. De westelijke zijgevel is verdeeld in zeven traveeën met elk twee vensterassen. In twee traveeën bevinden zich boven elkaar op de verdiepingen laaddeuren, waarboven zich destijds hijskappen hebben bevonden. Op de begane grond bevindt zich een reeks getoogde poortopeningen. Aan dezelfde zijde bevindt zich een gemetseld laadperron, aan de voorzijde voorzien van een karakteristiek smal gemetseld trapje.

Waardering

Pakhuis van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang

- vanwege de beeldbepalende ligging
- vanwege functionele en ruimtelijke relatie met de andere gebouwen aan de fabrieksstraat
- vanwege de gaafheid
- vanwege de oorspronkelijke functie

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

Pakhuis

Monumentnummer*: 510723

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 maart 1999
Kadaster deel/nr	82762/61

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Deventer	Deventer	Overijssel

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Deventer	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Deventer	E			12555
Deventer	E			12556

*Omschrijving***

Omschrijving

Fabrieksgebouw met zaadpakhuis en schoorsteen. De voorbouw is opgetrokken in baksteen vanaf een rechthoekige plattegrond over drie bouwlagen onder een met zink bedekt afgeknot schilddak. De hoofdgevel (W) heeft rechts van het midden een risaliet onder een steekkap met tuitgevel. Hier op iedere laag en in de geveltop een dubbele laaddeur. In de nok een hijsbalk onder een steekkapje met houten beschoot. Rechts van het risaliet één, links vier vensterassen met op iedere laag een getoogd zesruits stalen venster onder een segmentboogvormige strek. Links van het risaliet een dubbele deur. De zuidgevel is blind, in de noordgevel vier vensterassen met op iedere laag vensters van het genoemde type.

De achterbouw, het zaadpakhuis, is opgetrokken in dezelfde baksteen eveneens vanaf een rechthoekige plattegrond over vier bouwlagen onder een met dakleer bedekt zadeldak. De hoofdgevel van het zaadpakhuis ligt aan het water (O). De zijgevels zijn in zeven traveeën verdeeld. De eerste en vierde travee vanaf het water heeft laaddeuren op alle bouwlagen. De overige traveeën hebben twee gekoppelde vensters op alle lagen.

Rechts van het pand (aan de straatzijde) bevindt zich de schoorsteen.

Waardering

Fabriek van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang:

- als karakteristiek voorbeeld van de schaalvergroting in de branche en de verstrengeling met de chemische industrie (zeepziederij)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de ruimtelijke en functionele relatie met andere bebouwing op industrieterrein Raambuurt
- vanwege het belang van de schoorsteen als stedenbouwkundig markeringspunt
- vanwege de gaafheid

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Opslag

Industrie

Functie

Pakhuis

Stoomfabriek

Monumentnummer*: 510724

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 maart 1999
Kadaster deel/nr	82762/47

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Deventer	Deventer	Overijssel

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Bergsingel	79			7411 CN	Deventer		
Bergsingel	81			7411 CN	Deventer		
Bergsingel	83			7411 CN	Deventer		
Bergsingel	85			7411 CN	Deventer		
Bergpoortstraat	191			7411 CV	Deventer		
Bergpoortstraat	193			7411 CV	Deventer		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Deventer	E	12778	A2	
Deventer	E	12778	A3	
Deventer	E	12778	A1	
Deventer	E	12778	A4	
Deventer	E	12778	A5	
Deventer	E			12771
Deventer	E			12772

Omschrijving**

Omschrijving

SILOGEBOUW en fabriek. Het silogebouw is opgetrokken in baksteen vanaf een vierkante plattegrond onder een zadeldak. De dispositie van de negen interne silo's vormde aanleiding tot een verticale driedeling in alle gevels. De gevels hebben een basement en een horizontale geleiding, geaccentueerd door reeksen schotelankers en trekstaven, die op de hoeken van de silo aan hoekijzers zijn verankerd. De silo bevat nog goeddeels het originele binnenwerk met houten silo's en een jacobsladder voor het graantransport naar boven.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Achter de silo bevindt zich een fabriek van vier verdiepingen onder een zadeldak. De zijgevels hebben vijf, de achtergevel heeft drie traveeën met getoogde ramen. Aan de achterzijde zijn ketelhuis, schoorsteen en de graanelevator verdwenen. De fabriek bevat nog een originele zeefmachine op de eerste verdieping.

Waardering

Silo- en fabrieksgebouw van cultuur-, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang:

- als onderdeel van een grootschalige oliefabriek met zaadpakhuis en silogebouw
- vanwege de bijzondere typologie
- vanwege de ruimtelijke en functionele relatie met andere bebouwing op industrieterrein Raambuurt
- vanwege de gaafheid

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Opslag

Functie

Pakhuis

Silo

Monumentnummer*: 510725

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 maart 1999
Kadaster deel/nr	82762/89

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Deventer	Deventer	Overijssel

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Bergpoortstraat	6			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	8			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	10			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	12			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	14			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	16			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	18			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	20			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	22			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	24			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	26			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	28			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	30			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	32			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	34			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	36			7411 CM	Deventer		
Bergpoortstraat	38			7411 CM	Deventer		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Deventer	E			12551
Deventer	E			12553
Deventer	E			12552
Deventer	E			12550

Omschrijving**

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Arbeiderswoningen opgetrokken in baksteen deels over één, deels over twee bouwlagen onder met Hollandse pannen gedekte schilddaken.

Waardering

Arbeiderswoningen van cultuurhistorisch en stedenbouwkundig belang:

- als een van de oudste voorbeelden van volkswoningbouw op particulier initiatief
- als onderdeel van een fabrieksstraat, die in woningen moet voorzien voor de arbeidende klasse dicht bij de fabriek
- vanwege de ruimtelijke en functionele relatie met andere bebouwing op industrieterrein Raambuurt

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

Monumentnummer*: 510726

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	17 maart 1999
Kadaster deel/nr	82762/72

<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>			
Deventer		Deventer		Overijssel			
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>House letter*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Raamstraat	61			7411 CT	Deventer		
Raamstraat	63			7411 CT	Deventer		
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>		<i>Appartement aanduiding</i>		<i>Grondperceel</i>
Deventer		E					12550

Omschrijving**

Omschrijving

Arbeiderswoningen opgetrokken in baksteen deels over één, deels over twee bouwlagen onder met Hollandse pannen gedekte schilddaken.

Waardering

Arbeiderswoningen van cultuurhistorisch en stedenbouwkundig belang:

- als een van de oudste voorbeelden van volkswoningbouw op particulier initiatief
- als onderdeel van een fabrieksstraat, die in woningen moet voorzien voor de arbeidende klasse dicht bij de fabriek
- vanwege de ruimtelijke en functionele relatie met andere bebouwing op industrieterrein Raambuurt

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Woningen en woningbouwcomplexen	Woonhuis(K)	Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument